

El millor domador del món

Text > JOSEP PUJOL I COLL

Il·lustració > MONTSE MAYOL

Després d'escoltar Ricard Viladesau, Pau Casals l'havia nomenat «príncep de la tenora». «No: rei de la tenora», va recalcar anys més tard l'alcalde Joan Clos en un dels nombrosos homenatges que se li van fer. «Emperador de la tenora!», va superar-lo Jordi Pujol. L'anècdota

l'explicava el mateix Viladesau sense cap mena de pudor. Josep Pla, amic seu, va escriure'n el 1976: «és la persona d'aquest país que ha tocat la tenora amb una precisió i sensibilitat musical única». I el poeta Joan Alavedra l'havia rebatejat com el Pau Casals de la tenora.

Cent anys després el mite persisteix, i això que Ricard Viladesau va deixar La Principal de la Bisbal el 1970 i, amb ella, la seva trajectòria com a intèrpret, als cinquanta-dos anys. No deixaria pas la seva faceta de compositor ni el seu mestratge, però el príncep havia abandonat les places i llegava els enregistraments, un ectoplasma pàl·lid del foc d'artificis que havia estat dalt dels taulats.

Personalment, sense haver viscut el principat de Viladesau en directe, la porta d'entrada més seductora que tinc d'ell és literària, a partir del retrat que en feu el narrador Jordi Lara a *Una màquina d'espavilar ocells de nit*, homenatge perdurable a la cobla i als seus herois. Lara va tenir ocasió d'entrevistar-lo i de rescatar anècdotes, com la mítica actuació al Palau el 1946, quan se li va trencar la canya en el solo de «Serra amunt», de Morera, i va fer recomençar la peça per encanyonar, llavors sí, una actuació memorable. La narració l'encapçala, per títol, un epítet menys suat que els anteriors, «El millor domador del món», i Lara aprofita per valorar la seva faceta d'intèrpret («el divo més complet: un belcantista, un dramàtic, un líric, un virtuós amb cresta. El que convingui.») i la de compositor («dues dèries: per esbravar el talent que encara li sobrava després de ser el més gran tenora, i perquè no oblidéssim el més gran tenora. Sobretot això darrer: va ser un compositor possibi-

lista al servei dels seus admiradors; alguns li criticaren les concessions tot reconeixent-li l'ofici i la versatilitat»). Com a compositor, deixarà clàssics com «Girona 1808» o «Alt Empordà», èxits fàcils com «Girona m'enamora», reivindicacions com «Cala s'Alguer», o reptes gairebé insalvables com «Sa Roncadora».

Joc de trons

La seva tenora, construïda pel figuerenc Enric Soldevila, *Catroi*, encara reposa a la Sala de la Sardana del Museu d'Història de la Ciutat de Girona. Qui entomarà el relleu del tron que va deixar buit Viladesau el 2005? Dels molts alumnes que va tenir (tots volien ser-hi, dins l'arbre genealògic de l'escola Viladesau), potser l'hereu natural és el blanenc Jordi Molina. A ell i el seu germà va dedicar-los una sardana amb un títol significatiu, «La gran il·lusió», i alguna altra, com «Tenores flamejants». Molina ha comissariat l'exposició al Museu de la Mediterrània que s'ha dedicat a Viladesau amb motiu del centenari del naixement. I, sobretot, Jordi Molina és capaç de portar la tenora cap al segle XXI amb destresa i personalitat, amb projectes singulars com «Retrat en groc», «Matèria del temps» o «Tenores».